

Lovbestemte skulde betales med et fast Gehyr, et Gehyr, der udgjorde fra 4 til 32 Kroner, fastsat til omtrent $\frac{1}{2}$ pCt. af Kapitalen, men inden for de Grænser, som jeg her har nævnt. Vil man nu se, hvorledes denne Lov har virket, vil det vise sig, at Bevillingernes Antal og den Sum, for hvilken der blev erhvervet Bevilling til at svare højere Rente end den lovbestemte — jeg skal tillade mig at kalde det Bevillingssummen — stadig steg i en meget lang Arrække. Ved Siden deraf vil det vise sig, at Lovgivningsmagten blev tvungen til at svække det Middel, som Loven af 1855 opstillede for at kunne holde Renten fast, nemlig at tage Betaling for Bevilling til at svare en højere Rente. I de Aar, der laa forud for Loven af 1855, var der af Regeringen udstedt Bevillinger til at svare højere Rente end 4 pCt. for Ublaas i faste Ejendomme for et Beløb af 5 Mill. Kroner. Det var nemlig ingenlunde i 1855 noget nyt, at Regeringen kunde give Bevilling til at svare højere Rente end den lovbestemte, det havde man kendt i lange Tider. I de tre Aar, der følger efter Loven af 1855, voksede nu Bevillingssummen til i alt 16 Mill. Kr. Det viser sig, at endogaa i den allernærmeste Tid derefter er Loven af 1855 magtesløs over for Forholdene, og det skal erkendes, at det var ogsaa stærke Forhold, der da indtraf — det var jo Krisen af 1857. Ikke alene er Bevillingssummen meget høj i den Tid, altsaa 16 Mill. Kr., men $\frac{1}{3}$ af de Debitorer, der søgte Bevilling, søgte denne for Pant paa 1ste Prioritet i deres Ejendomme. Regeringen maatte endogaa gaa saa vidt, at den ved en foreløbig Lov af 29de December 1857 maatte staa sig hjemmel til at give Bevilling til at svare mere end 6 pCt. for Ublaas i faste Ejendomme, hvilket man ikke ansaa sig for berettiget til efter den Praksis, man hidtil havde fulgt. Endelig maatte man som Følge af disse Forhold gøre et Skridt, der svækkede Betydningen af Loven af 1855, idet man ved Loven af 30te December 1858 gav Regeringen Bemyndigelse til at meddele Bevillingerne gratis. Nu voksede Bevillingssummen i de følgende Aar saaledes, at den i 1870 var stegen til 36 Mill. Kr., og derpaa fulgte saa Loven af 1ste April 1871, der nedsatte Gehyrene for Bevillingerne til det halve. Saa stiger Bevillingssummen stadig. I 1875 var den 54 Mill. Kr., og paa Finansloven for 1878—79 gjorde man saa Skridtet helt ud, idet man bestemte, at nu skulde Bevillingerne udleveres gratis uden noget Gehyr. Dermed var Loven af 1855 selvfølgelig hertilgørende svækket, og det viser sig da ogsaa, at Bevillingssummen stiger Aar for Aar, indtil den

1884 naar sit Maksimum, nemlig 96 Mill. Kr. Som jeg bemærkede, forstaar jeg ved Bevillingssummen den samlede Sum, for hvilken der løses Bevilling det paaageldende Aar — altsaa i 1884 blev der givet Bevilling til at svare mere end 4 pCt. for 96 Millioner Kr.; at der i de tidligere Aar desuden var givet et meget betydeligt Antal Bevillinger, og at der saaledes i 1884 blev forventet med mere end 4 pCt. en Gæld, der var langt større end de 96 Millioner, er jo en Selvfølge. Som sagt, i 1884 naaede vi Maksimum i saa Henseende. Derefter falder Bevillingssummen i de følgende Aar og falder temmelig pludseligt, saa at den i 1886 var 64 Millioner Kr., i 1889 45 Millioner Kr., og derved er den bleven staaende siden. I Perioden fra 1886—89 havde vi jo Statens og Kreditforeningernes Konvertering af deres 4 pCt.s Obligationer. — Vil man nu over for disse fastfaste Forhold spørge, om Loven af 1855 har naaet sit Formaal, at fastholde Renten for Ublaas i faste Ejendomme paa 4 pCt., saa tror jeg rigtig nok, man maa svare, at det har den ikke gjort i nogen videre Grad. I alt Fald paavise, at den har gjort det, det er umuligt. Man kan selvfølgelig komme med det Raisonnement, man altid kommer med, at hvis Loven af 1855 ikke havde været, saa var det vel blevet endnu værre, end det har været, men dette Raisonnement er jo ikke af megen Værdi. Det er jo ganske naturligt, at det er saaledes, forekommer det mig, at Loven af 1855 ikke har haft nogen synderlig Virkning i den Retning, og jeg skal i saa Henseende henvise til et andet Forhold. En stor Del af Ublaasene i faste Ejendomme meddeles jo gennem Kreditforeningerne, og disse have organiseret sig paa Loven af 1850, der hjemler Kreditforeningerne Ret til at tage mere end 4 pCt. af deres Debitorer, uden at disse behøve at løse Bevilling. Den statutmæssige Rente, som Kreditforeningerne have opnaaet, har gennemgaaende været 4 pCt., men den virkelige Rente, som Debitorerne have svaret, har jo været betydelig højere i Tidens Løb. Den virkelige Rente, som Debitorerne kommer til at svare, afhænger jo nemlig af Kursen paa Kreditforeningsobligationerne, idet de ved at modtage Obligationerne til en lavere Kurs end par i Virkeligheden kommer til at forrente deres Laan med en højere Procent, end den, som er angivet i Obligationerne. Nu er jo Forholdet dette, at omtrent henved Halvdelen af Ublaasene i faste Ejendomme er givet gennem Kreditforeningsinstitutionen, og deraf maa da ogsaa følge, at naar Debitorerne til Kreditforeningerne ere nødt til at svare en